

якщо суспільством не буде усвідомлена глобальна значущість феномену інформаційної культури.

Актуальність розвитку такого наукового напрямку, як вивчення інформаційної культури особистості, визначається необхідністю дозволу рядусоціальних суперечностей. Одне з них пов'язане з перспективами входження в інформаційне суспільство і різким посиленням розриву між зростаючим потоком інформації і можливостями отримання суми знань, необхідних людині для професійної діяльності, для комфортного існування у новому інформаційному середовищі. Цю обставину загострює потреба підготовки таких фахівців, що можуть мислити масштабно, передбачають весь накопичених інформаційних ресурсів у традиційному й електронному видах, а також вміють будувати раціональну інформаційну поведінку і здійснювати процеси інформаційної діяльності.

Соціальне замовлення на підготовку таких фахівців суспільство адресує системі освіти, яка поки не здатна повною мірою його реалізувати. Так звана інформаційна освіта, що розвивається в даний час, більшою мірою орієнтується на ліквідацію відставання у навчанні комп'ютерним технологіям, залишаючи за бортом гуманітарну складову цього процесу – інформаційну культуру. Проте давно доведено, що суб'єктом усіх інформаційних процесів у суспільстві є людина. Усі інформаційні системи, комунікації та ресурси підкоряються можливостям людини сприймати, засвоювати, переробляти, використовувати та передавати інформацію у просторі і часі. Людина – визначальний початок системи взаємодії інформації з її суб'єктом. Таким чином, інформація, інформаційна техніка і технологія, існуючи для людини, можуть успішно розвиватися і вивчатися тільки відповідно до можливостей потреб людей.

Глобальна інформатизація загострює суперечності між технічними та гуманітарними цінностями. Для подолання цих суперечностей треба добитися гармонійної рівноваги між процесами гуманізації інформаційних технологій і формування інформаційної культури суспільства та кожної особистості. Таке завдання постіндустріальної інформаційної цивілізації. Вчені стверджують, що цю задачу може вирішити тільки гуманітарна культура. Люди, що усвідомлюють пріоритет душі в еволюції суспільства, бачать небезпеку дії бездушної техніки на свідомість. Технологічна культура, яка направлена тільки на засоби, приводить до дегуманізації й абсолютного раціоналізму. У результаті у сучасному суспільстві відбувається втрата людяності, етичних ідеалів, естетичних переживань, а зростає споживання, егоїзм, агресивність.

УДК 02:008(043)

Ю.Є. Петрухно
/м. Харків/

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ

В бібліотеках зараз відбувається багато змін. В першу чергу це пов'язано з інформаційно-комунікаційними технологіями: з'являються можливості надавати нові послуги, все більш процесів стають автоматизованим, в т.ч. обслуговування читачів, та ін. Також з'явилося багато інформації – на різних носіях, різної якості (особливо в Інтернеті) перед читачем бібліотек є дуже великий вибір необхідних йому даних. Але, крім цього, вони користуються інформацією з Інтернету, в якому, крім корисної інформації, є неперевірені, неактуальні, шкідливі дані.

Тому стало актуальним таке поняття як «інформаційна культура». Зараз існує багато тлумачень цього поняття. Наведемо деякі з них:

1. обумовлена рівнем розвитку інформаційного суспільства система знань, умінь і навичок в області інформаційних відносин, використовуваних для забезпечення практичної діяльності і надання різноманітних послуг у суспільстві;
2. сукупність форм придбанної поведінки та образу життя, які характерні для певного суспільства і передається з покоління до покоління

3. одна з найважливіших загальних характеристик рівня соціалізації особистості;
4. система концентрації та передачі життєвої енергії (енергетична теорія);
5. сукупність матеріальних та духовних надбань людства;
6. здатність суспільства ефективно використовувати власні інформаційні ресурси та засоби інформаційних комунікацій, а також вміння застосовувати для цієї мети передові досягнення розвитку засобів інформатизації та інформаційних технологій;
7. сукупність принципів та реальних механізмів, які забезпечують позитивну взаємодію етнічних та національних культур;
8. фундаментальне поняття, яке містить у собі історичні механізми само адаптації до мінливого інформаційно-комунікативного середовища, які дозволяють адаптувати соціальну практику, залишати в минулому віджилі традиції, затверджуючи замість них нові поведінкові норми й духовні цінності світу;
9. специфічний аспект культури, який об'єднує все, що безпосереднє стосується зв'язку зі світом інформації (процеси виробництва, передачі інформації);
10. система матеріальних і духовних засобів забезпечення єдності та гармонії у взаємовідносинах людини, суспільства й інформаційного середовища.

На наш погляд, інформаційна культура – це цілеспрямоване виборче споживання інформації з метою задоволення освітніх, наукових, культурних, етичних, естетичних та духовних потреб.

Зараз в літературі дається така класифікація інформаційної культури: інформаційна культура особистості та загальносоціальна (на певному етапі розвитку суспільства в конкретних соціально-економічних умовах) [2, с. 106]

Інформаційна культура, як і будь-яка інша, є одним з різновидів загальної культури. Тому не можна її розглядати окремо від культури загальнолюдської. На думку фахівців, «культура (лат. cultura – виховання, освіта, розвиток) – сукупність, процес створення й розподілу матеріальних і духовних надбань, комплекс характерних інтелектуальних і емоційних рис суспільства, що включає в себе не тільки різні мистецтва, а й спосіб життя, основні правила людського буття, система цінностей, традицій і вірувань. У вузькому сенсі – сфера духовного життя. Що охоплює мову, виховання, науку, освіту, літературу, різні види мистецтв, систему релігійних вірувань, політичну, правову, побутову культуру, а також установи і організації, що забезпечують їхнє функціонування. Водночас культури використовують для визначення рівня освіченості, вихованості людини, ступеня оволодіння якоюс галуззю знань або діяльності (культура мови, культура особистої поведінки, культура побуту тощо)» [1, с. 79].

Тому на рівень інформаційної культури особистості (РІКО) впливають наступні фактори:

1. загальна культура;
2. інтелект людини;
3. духовність;
4. почуття прекрасного;
5. її оточення;
6. аналітичне мислення;
7. логіка;
8. здібність приймати та обробляти інформацію, отриману з різних джерел.

Тільки при наявності цих факторів можливий високий рівень інформаційної культури особистості в інформаційному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корінний, М. М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури [текст] / М. М. Корінний, Г. Г. Потапов, В. Ф. Шевченко – К. : Україна, 2000. – 184 с.
2. Коряковцева, Н. А. Хрестоматія по информационной культуре [текст] / Н. А. Коряковцева. – М. : Либереябиблнформ, 2007. – 144 с. – Сер. Библиотекарь и время. XXI век.